

anden Side har bragt en Magt frem og givet den en langt større Raadighed, end den tidligere havde, nemlig Kapitalmagten. Den har bragt den frem og ladet den tumle sig frit, uden Hensyn til de Virkninger, den i social Henseende frembragte.

Og Resultatet af hele denne Virksomhed, parret med, som det jo ofte hænder, at Kapitalen ikke altid er særdeles hensynsfuld, har været, at der er frembragt en Tilstand paa Næringslivets Omraade, som er høist sørgelig. Thi saaledes er Situationen jo paa det egentlige Arbejdsomraade, paa Industriens, Handelens og Haandværkets Omraade, i dette Øjeblik, at Arbejdsgiverne og Arbejderne staa som to fjendtlige Vejre, medens det naturlige og ønskelige Forhold netop var det, at de erkendte, at de havde, saaledes som de virkelig have, fælles Interesser og arbejdede med hinanden i god Forstaelse. Det er dette Forhold, som har udviklet sig, ikke blot her i Landet, men andetsteds, i saa truende Former, at det synes at være naturligt, at Lovgivningsmagten paa flere Omraader, ogsaa paa dette Omraade, søger at bane Vejen for en roligere Udvikling, for en mere hensynsfuld Behandling og en gensidig Forhandling mellem de to nu fjendtlige Magter, der gensidig ruste sig til Kamp. Lovgivningen har allerede i de senere Aar paa andre Omraader søgt at beskytte Arbejderne mod en hensynsløs Benyttelse af deres Arbejdskraft og af deres Sundhed gennem forskellige Love. Denne Lov betragter jeg nærmest som et Forsøg paa at bringe et andet Fundament for Samarbejde mellem Arbejdsgivere og Arbejdere til Veje, et mere forsonligt, et mere lykkeligt og tilfredsstillende Fundament. Det er ikke, fordi jeg i og for sig tror, at denne Lov i Øjeblikket vil faa nogen meget udstrakt Anvendelse i det hele Land. Men derfor tør man ikke sige, at de mange gunstige Udtalelser om Forslaget, der ere komne fra interesserede Parter trindt omkring i Landet, ere grebne ligefrem ud af Luften. Thi enten man straks faar denne Organisation indført i en Kommune eller ikke, er Forholdet dog i det væsentlige det samme, det samme fjendtlige Forhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er til Stede, og det maa være en Opgave for Lovgivningsmagten, som for enhver rettænkende Borger, saa vidt muligt at søge dette Misforhold fjernet. Det er navnlig i denne Henseende, jeg ventur mig noget godt af Loven, selv om den ikke kommer til at virke andre Steder, end foreløbig her i Kjøbenhavn og maaske i de større Byer, hvor Fabrikdriften væsentligt har udviklet sig. — Det er jo heller ikke saa, at det her i Lan-

det er en ny Tanke, som nu er kommen frem. Allerede Arbejdskommissionen i 1878 havde, som naturligt var, dette Spørgsmaal fremme. Og den foreslog en Løsning, som navnlig gik i Retning af Arbejdsretter. Den gik ganske vist i en noget anden Retning end den, her er foreslaaet; og jeg tror, at den, her er foreslaaet, er langt mere egnet til at udvirke et mere forsonligt og fredeligt Forhold mellem de paagældende Parter end den, Arbejdskommissionen foreslog. Arbejdskommissionen foreslog som bekjendt at oprette Arbejdsretter. Men den mente, at hvis de ordinære Politidommere blot fik nogle fagkyndige Bistodere, kunde de afgøre alle Arbejdsfager, derunder ogsaa den Slags Sager, hvor der var Tale om at anvende Straf enten mod Arbejdsgivere eller Arbejdere for Brud paa Kontrakter. Det blev ikke til noget, og jeg beklager det ikke. Jeg tror meget mere, at naar begge Parter fra første Færd af komme i Berøring med hinanden, sidde som jævnbyrdige i Retten og afgøre de rejste Spørgsmaal om afsluttede Kontrakter, vil der efterhaanden bringes et Forhold til Veje mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, som kun kan være ønskeligt. — Næringslovskommissionen har selvfølgelig heller ikke kunnet undlade at tage dette Spørgsmaal op til Overvejelse, men Meningerne i Næringslovskommissionen vare delte om, hvorledes denne Sag skulde ordnes, og navnlig maa jeg med Beklagelse sige, at en ikke ringe Opposition mod den Ordning, som nu her er kommen frem, kom netop fra Hovedstaden. Kommissionen kunde jo i øvrigt ikke fremkomme med noget bestemt formuleret Forslag, allerede af den Grund, at den ifølge sit Kommissarium ikke havde nogen Bemyndigelse til at tage dette Spørgsmaal op, og man heller ikke en Gang fandt det passende at fremkomme med Forslag til denne Sags Ordning, da hele Arbejdsklassen jo slet ikke var repræsenteret i Kommissionen.

Jeg anser dette Lovforslag for at være godt i alle Retninger. Jeg vil sige med Hensyn til Arbejdsretterne, at jeg for saa vidt kan give det ærede Medlem, som sidst talte, Medhold i, at man i visse Retninger maaske godt kunde nøjes med de nuværende Institutioner for at faa Retstrætter af den her omhandlede Art afgjort. Det erkender jeg. Jeg erkender, at vi i vor Lovgivning har allerede eksisterende Midler til at faa en hurtig og billig Behandling, men det, som jeg sætter Pris paa, ved dette Lovforslag, er, at det netop er en særlig Ret, der tiltales. Det er paa en Maade Arbejdsgivernes og Arbejdernes Tillidsmænd, som